

INTÉZMÉNYI AKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2008/2009

(Második akkreditációs értékelés)

LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI EGYETEM

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

2009/8/VII/4/1. számú MAB határozat

2009. október 30.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs döntés

<p>Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem</p>	<p>2009/8/VII/4/1. SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p>A</p> <p>Az egyetem akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos, a megfelelés feltételének tekintve a 2010. május 31-ig vállalt intézkedések eredmé- nyét.¹</p>
--	---

Az akkreditációs döntés indoklása

A felsőoktatásról szóló hatályos 2005. évi CXXXIX. tv. vonatkozó paragrafusai, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a **LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI EGYETEM EGYETEM-KÉNT AKKREDITÁLHATÓ**, mert teljesíti a MAB egyetemmel szemben támasztott akkreditációs követelményeit, azaz

- A zeneművészet képzési területen több szakon folytat alap- és mesterképzést (L.: az akkreditációs jelentés függelékének I. pontját).
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral. Az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók (összesen 229 fő) 85%-át közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (MAB elvárás: min. 60 %).
- A közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók több mint egyharmadának van tudományos fokozata.
- Rendelkezik a művészeti képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épületekkel – bennük a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; koncerttermekkel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel – megfelelő gyakorlóhelyekkel, megfelelő hangszertárral, valamint kollégiumi férőhelyekkel.)

Általános értékelés

Az LFZE által készített szűkszavú önértékelést csak a látogatás előtti héten ismerhette meg a látogató bizottság, így az értékelő jelentés elkészítésének forrásául elsődlegesen a helyszíni látogatás tapasztalatai szolgáltak. A helyszíni látogatás során az egyetem menedzsmentje, és a látogatást segítő apparátus minden tekintetben segítette az LB munkáját.

Az intézmény egyedisége világviszonylatban is elismerésre méltó és példaértékű. Alapítójának – az egyetemes zenetörténet máig egyik legzseniálisabb zeneszerzőjének és előadóművészenek – elképzelései, koncepciója „küldetésnyilatkozata” lényegében alig változott. A fenntartói, a vezetői, a menedzselési filozófia természetesen többször is módosult, illetve átalakult, de a Liszt Ferenc-i arculat az ő művészetének üzenete, illetve annak öröksége lényegében változatlan. Az eltelt bő egy évszázad óta ezt a különös szellemiséget mindössze 5-6 muzsikusi generáció kellett csak, hogy őrizze és továbbvigye kiváló tehetséggel és aktív tenni akarással.

¹ Az intézmény a Látogató Bizottság jelentésére reagálva észrevételeket tett, valamint 2010. május 31-i határidős vázlatos intézkedési tervet készített. Az észrevételeket a jelen határozat megfelelő részeinél lábjegyzet tartalmazza. Az észrevételek helytállóságát és a megtett intézkedések eredményességét a MAB 2010. május 31. után értékelni fogja.

Az épület különös varázsa – a tehetséggondozás különleges színhelye – még az Alma Materbe visszalátogatót is magával ragadja, szinte meghatja. Még a falaknak is atmoszférikus a kisugárzó ereje, mivel érezni lehet – nemcsak tudni – hogy itt minden időben a világ nagy zeneművészei adják át egymásnak a koncerttermek kilincsét. Itt – szinte minden este – a világszínvonal a mérce a kezdetektől napjainkig. Valóban nem lehet a képzeletbeli mércét magasabbra emelni, mivel ezen a területen a hungarikum olyan erős és meghatározó, hogy ez egyben globális *brandként* is értelmezhető. Ezek szellemében, e momentumok biztos felismerésével tevékenykedik a jelenlegi rektor, illetve az intézményvezetés, amely felmérte, hogy az öröklött és fenntartandó világhír elsősorban kitűnő menedzselést, a mai élet diktálta PR- és marketingmunkát kíván.

Néhány kiemelés a rektor vezetői koncepciójából és reflexió arra:

- a magyar zeneiskolai hálózat egyedülálló érték a világon, ugyanúgy legyen az LFZE is zászlóshajója a magyar zeneművészetnek
- a világhír „belső”, magyarországi elfogadtatása is igen fontos, legyen ez ismert a magyar társadalom előtt
- ehhez kiváló külföldi zenészkollégákat (pl. *Malcolm Bilson* és mások) kell megnyerni, akik rendkívülit adnak a hallgatóknak és a tanároknak egyaránt
- vonzani tehát a külföldieket, akik majd maguk is továbbviszik az LFZE jó hírét
- mivel az LFZE valójában mégiscsak „magyar kincs”, legyen ez a magyar tehetségek számára is ily módon fontos
- saját koncert-, illetve bérletsorozatot kell indítani (megtörtént: ez az Alma Mater sorozat, amelyre építve mélyebb, igazabb és őszintébb közösségi élet szervezhető)
- ehhez sajátos arculatot, design-t, műsorfüzetet, szórólapot terveztek, majd váltottak valóra
- megőrizni a sajátosan kiépített és folyamatosan funkcionáló koncerteket a Liszt-téri épület rekonstrukciója alatt is
- az európai uniós nagyprojekt – Liszt Ferenc Zeneakadémiája, az európai felsőfokú zenei oktatás megújuló központja Budapesten – sikeres megvalósítása kiemelten fontos esemény, egyértelmű preferáltságot élvez most az LFZE-n
- izgatottság a sikeres átalakításért – a Wesselényi utcai épület „belakásáért”, ahol a folyamatos tanítás, gyakorlás, valamint az adminisztrációs munka is biztosított lesz
- reménybeli átvétel és ünnepélyes avatás 2011. október 22-én, Liszt Ferenc bicentenáriumi születésnapján
- nagy feladat addig is a mintegy 700 magyar és 100 külföldi diák zavartalan oktatásának megszervezése. Ez nagy kihívás, amelyre az ún. spontán elégedettségi mutatók érzékletesen világítanak rá. Ezt a „szembenállást” érezhettük a csoportos és az egyéni órák, valamint a közösségi érdekek és az egyéni karrierök összemérésekor is.

Az intézményt – a többciklusú képzés bevezetése következtében – az új rektori vezetés alaposan átstrukturálta. A sikeres üzleti világot tükröző szemléletet a hallgatók jelentős része elfogadta, ők az igazi nyertesei ennek a nagyszabású változásnak. Az átszervezés részeként szükségessé vált az LFZE-n belüli párhuzamosságok megszüntetése: a Liszt Ferenc téri és a Semmelweis utcai épületekben működő azonos nevű és profilú tanszékek összevonása, ami esetenként – egzisztenciális, ill. presztízsprblémák miatt – konfliktusok forrása lett. Megállapítható, hogy az idősebb oktatók (az 50-60 éves kollégák) nehezen élték meg az átszervezést, többen vesztesei ennek a jelentős fordulatnak.

A vidéki nagy egyetemek zeneművészeti karai sajátosan élik meg azt a helyzetértékelést, mely az LFZE önértékelésében olvasható: „*A Zeneakadémia korábbi története vidéki kihelyezett*

tagozatok működtetését is magában foglalta. E tagozatok többsége napjainkban önálló karként tagozódik a vidéki felsőoktatási intézményekbe. Ezáltal egyetemünk – nem egészen saját elhatározásából – egy sajátos, konkurens szervezetrendszerteremtett meg, a vele fenntartott kapcsolatok alakítása kiemelt feladat, amely partnerséget és versenyt egyidejűleg jelent. Az évtized elejéig e tagozatok a MERSZ-nek is tagjai voltak, munkájában jelenleg is részt vesznek.” Ez a probléma csak az egyensúlyi helyzetre törekvéssel oldható meg. A Magyar Rektori Konferencia által létrehozott Művészképzési Bizottságnak tagja valamennyi művészeti képzést folytató rektor (illetve a rektor által delegált személy), így az egyensúlyi helyzet kialakítása ennek a bizottságnak a feladata volna, melyhez elengedhetetlen annak folyamatos működtetése.

Az oktatásszervezés strukturális hátterének kialakítása még kezdeti fázisában van. Nemrég történt meg az oktatásszervezés (tanszéki adminisztráció) és a tanulmányi (hallgatói) adminisztráció markáns különválasztása, de a többi intézményben kialakult stabilabbnak tűnő szervezeti háttérhez képest az LFZE szervezeti felépítése még alakulóban van.

Rektori kezdeményezésre június 1-jétől megvalósul a *Business Development Unit*, mely az üzleti szemléletet kívánja megjeleníteni az alapvetően akadémiai szemléletet reprezentáló szervezeti struktúrában (ld. szakigazgatói rendszer).

A „Zseni kötelez” alapítvány létrehozása szerencsés, nagy hatású döntés volt a LFZE életében. Megmozdultak a gazdasági élet szereplői, de a civil szféra és különböző szponzorok is, melynek következtében évi kb. 100 millió Ft támogatás fut be az alapítvány számlájára, amely az intézmény saját hangversenyeinek létrehozását, és a fiatal tehetségek pályáját segítheti.

Az egyetem felső vezetése egyértelműen elkötelezett az egyetem presztízsének és működésének folyamatos magas szinten tartásában, és ehhez rendelkezik a megfelelő szakmai, intézményirányítási kompetenciákkal.

A hallgatói önkormányzat erős partnere az intézmény vezetésének. A havi rendszeres konzultációk biztosítják, hogy a hallgatói képviselők folyamatosan nyomon követhessék az egyetem ügyeinek alakulását.

A komoly technikai modernizációs elképzelések (infrastruktúra felújítása, hangszerbeszerzési tervek) azt jelzik, hogy a menedzsment elkötelezett a felsőfokú zenei képzés minőségi hátterének biztosítása mellett.

A LFZE komoly tradíciókkal, és olyan – a mester-tanítvány viszonyrendszerben láncra fűződő – „dinasztikus” oktatói körrel rendelkezik, amely a művésztanári hagyományokat a legközvetlenebb forrásból meríthették. Ez a fajta oktatói elkötelezettség példaértékű ritkaság a tágabban vett felsőoktatási és a művészeti felsőoktatási szférában egyaránt.

Az egyetem oktatói kara – megfelel azoknak a felsőoktatási törvényben rögzített arányoknak (60% közalkalmazotti jogviszonyban, 40% óraadóként vesz részt a képzésben), amelyek az alaptevékenység ellátásához szükségesek. A rendelkezésre bocsátott nyilvántartások alapján ennek az aránynak a folyamatos biztosítása stabil. Az óraterhelések nyomon követése is folyamatos.

A mintatantervek kezelése egységes rendszerben jól áttekinthetően történik, a féléves kreditarányok – a szűrőpróbaszerűen vizsgált szakok esetében – megfeleltek a jogszabályi előírásoknak.

A jelenleg rendelkezésre álló épített infrastruktúra nem megfelelő terepe a gyakorlásnak, a terembeosztások még a legnagyobb fokú racionalizálás mellett sem képesek a zsúfoltságot megfelelő mértékben enyhíteni. Ez a probléma ugyanakkor jelenleg még nem nehezíti érdemben a képzés minőségét, és remélhetően a Wesselényi utcában zajló felújítási munkálatok lezárását és az épület birtokba vételét követően érzékelhető mértékben javulni fog.

A zeneművészeti szakok párhuzamos akkreditációs vizsgálata során észlelt óraelmaradásokat vizsgálva megállapítható, hogy a probléma létezik ugyan, de nem olyan mértékben elterjedt „gyakorlat”, amely a képzés minőségére érzékelhető mértékben hatna. A hallgatói önkormányzattal folytatott beszélgetések során is kitért a bizottság a kérdés vizsgálatára, azonban – amellett, hogy a beszélgetésben részt vevő hallgatók megtanultak együtt élni az időről időre elmaradó órák által okozott kellemetlenséggel – ők sem értékelték úgy, hogy olyan mértékű problémáról van szó, amely azonnali beavatkozást igényelne. Természetesen a jelen megállapítással szeretnénk felhívni az egyetem vezetésének figyelmét arra, hogy rendszerbe építetten tegyen meg mindent annak elkerülésére, hogy órák úgy maradjanak el, hogy annak pótlásáról az oktatók nem gondoskodnak.

A vizsgált Hallgatói Követelményrendszer (HK) **2006.** június 23-án lépett hatályba és azóta nem módosult, dacára a folyamatos – és szinte túl gyakori – jogszabályváltozásoknak. Az oktatásszervezést irányító kollégák tájékoztatása szerint a HK módosítási előkészületei folynak, a közeljövőben a módosításokra sor kerül, ugyanakkor fontosnak tartjuk kiemelni, hogy nagyon hosszú időnek tartjuk 3 évet várni egy hallgatókat érintő belső szabályzat változtatására (ennyi idő alatt bevezették és a népszavazás nyomán el is törölték a képzési hozzájárulást!). A szabályzat számos helyen utal a Neptun tanulmányi rendszerre is úgy, hogy az intézmény 2007. decembere óta az ETR-t használja.²

Dacára annak, hogy vannak fogyatékkal élő hallgatók az intézményben, a speciális, őket érintő tanulmányi kérdéseket tisztázó szabályzat és a velük foglalkozó koordinátor nem áll még rendelkezésre.³

A HK tartalmi felépítését egyebekben logikusnak és követhetőnek tartjuk, de célszerűbb lenne tartalomjegyzékkel segíteni az eligazodást.

Komoly hiányosságnak – ugyanakkor a fentebb már említett tanulmányi adminisztráció átalakulása egyik gyerekbetegségének – tartjuk a hallgatói ügyintézéshez kapcsolódó nyomtatványok, űrlapok hiányát, amely a hallgatói ügyek nyomon követését nehezíti meg. Tervek, elképzelések léteznek ugyan a különböző hallgatói ügytípusok kezelésére (pl. tanárválasztási nyomtatvány a felvételt követően), azonban ezeket a hallgatók még nem ismerik, azok bevezetése húzódik.⁴

---

² LFZE: *A jelentés Hallgatói Követelményrendszerrel és annak korszerűsítésével kapcsolatos fejtegetéseivel összefüggésben megjegyezzük, hogy az előző tanév folyamán a Szenátus új szabályzatalkotási koncepciót fogadott el. Ennek során, élve a hatályos felsőoktatási törvény 21. § (5) bekezdésében adott lehetőséggel, az eddigi SzMR (Szervezeti és Működési Rend) lett az SzMSz (a Szervezeti és Működési Szabályzat), s a többi szabályzat ennek mellékletét képezi. E változtatás elsősorban a Hallgatói Követelményrendszert (HK) érintette, ebből külön tanulmányi és vizsgaszabályzat, térítési és juttatási szabályzat, felvételi szabályzat, hallgatói jogorvoslati, fegyelmi és kártérítési szabályzat, valamint kollégiumi szabályzat lett. A felsorolt szabályzatok, az Ftv. 21. § (4) bekezdésének megfelelően, összességükben tartalmazzák az eddigi HK rendelkezéseit, csak lényegesen kezelhetőbbé, áttekinthetőbbé váltak, jobban szolgálva így a hallgatói érdekek védelmét, s az eddiginél több eligazítást nyújtva az oktatási és tanulmányi igazgatás legfontosabb eljárásaiban.)*

³ LFZE: *A jelentés joggal teszi szövé, hogy egyetemünk még nem rendelkezik a fogyatékkal élő hallgatók tanulmányi szabályzatával, s még nincs velük foglalkozó koordinátorunk. Az előbbi megalkotjuk, az utóbbival kapcsolatban megjegyezzük, hogy az előző tanévben 2 fő, a jelenlegiben 1 fő fogyatékkal élő (látássérült) hallgatónk van.)*

⁴ LFZE: *Félreértésen alapulhat fenti megállapítás, bizonyítani tudjuk ugyanis, hogy a hallgatói ügyintézés nyomtatványai nem hiányoznak, azok bevezetése megtörtént. Az ETR teljes körű használata ezt tovább erősítette.)*

Nagyon jól kidolgozottak a tantárgyi adatlapok (tantárgyleírások), amelyek ugyanakkor nincsenek megfelelően publikussá téve, így a szabadon választott tantárgyi körből a választási lehetőség korlátozott, hiszen a tantárgyak tényleges tartalmával a hallgatók nincsenek tisztában. Mindenképpen javasoljuk ezek megjelenítését az ETR rendszerben egy, a hallgatók számára könnyen elérhető felületen.

A hallgatók tájékoztatása szerint a tanulmányi értékelési rendszer követi a hagyományt, amely nem alkalmazkodik ahhoz a felsőoktatási törvényben rögzített előíráshoz, mely szerint három vagy ötfokozatú az értékelés. A főtárgyi teljesítményeket az oktatók az ötfokozatú rendszeren belül két tizedes jegy pontosságú osztályzattal értékelik. A hallgatói teljesítmények megítélése tanszékenként eltérő lehet mind a követelmények, mind a szigorúság tekintetében, így azok objektív összehasonlíthatósága csak tanszéken belül biztosított. Javasoljuk, az ösztöndíj-számítási rendszer átalakítását a HÖK által felvetett szempontok alapján.⁵

Az egyetem nem alkalmaz semmilyen belső visszacsatolási rendszert a képzés minőségére vonatkozóan (hallgatói elégedettségmérés, oktatói munka hallgatói véleményezése), ennek elsődleges okaként az egyetemi vezetés az anonimitás biztosításának hiányát jelölte meg. Ez a probléma általánosságban érinti a művészképzést (az alacsony hallgatói létszámú szakok miatt), ugyanakkor a többi vizsgált intézménynél léteznek erre vonatkozó megoldások, amelyeket érdemes lenne a Zeneművészeti Egyetemnek is a helyi sajátosságoknak megfelelően adaptálnia.⁶

Az alapképzések szerepe, és a mesterképzésekhez való viszonya nem mindenben tisztázott. Ez különösen érzékeny hiányosság a zeneművészet területén, hiszen a szakmában való elhelyezkedés oklevél hiányában is könnyedén lehetséges.

Az egyetemi vezetés komoly veszélyt lát abban, hogy a jelenlegi középfokú zenei képzés színvonala egyre alacsonyabb, így a jelentkezők egyre nagyobb arányban nem képesek teljesíteni azt az elvárható szintet, ami alapján megnyugtatóan lehetne válogatni a felvételi során.

Technikai, gazdasági és működési feltételek

Az egyetem működése pénzügyi szempontból stabil. Az intézménynek külső adósságállománya nincsen. A pénzügyi gazdálkodás szempontjából a működés centralizált. A 2,5 milliárd Ft-os évi operatív költségvetés 80%-át teszi ki a költségvetési támogatás, 20% a saját bevétel mértéke. A 2 milliárd Ft gyakorlatilag az intézmény bérjellegű kiadásait fedezi.

Az intézmény gazdálkodási szempontból – nagyon helyesen – a saját bevételek növelésére törekszik. Távlati célként a 60:40 arány elérését tervezi az egyetem a források tekintetében. Ennek érdekében hozta létre a *Business Development Unit* szervezetet.

2009-től az egyes oktatási egységek a decentralizációs folyamat első lépéseként önállóan gazdálkodnak az óraadói díjak keretével.

A Gazdasági Tanács és az egyetem vezetése között jó, szinte napi a kapcsolat. Az együttműködés szlogenszerű változata: „Minden nap kell tenni valamit a világhírért”. A GT hatékonyan támogatja az intézmény előtt álló elkerülhetetlen reformok megvalósítását is.

Az oktatás/képzés technikai feltételeit nagyságrendileg fogja javítani az elnyert 11 milliárd Ft-os kiemelt projekt megvalósulása.

⁵ LFZE: *Az itt joggal szóvá tett gyakorlatot tavaly május 19-e óta bizonyíthatóan megszüntettük.*

⁶ LFZE: *A fenti említett probléma jogos, azt a Szenátus október 27-én oldotta meg az oktatók hallgatói véleményezési szabályzatának megalkotásával, s a hozzá tartozó – a Hallgatói Önkormányzat elnöksége által javasolt – kérdőív elfogadásával. Ezzel a minőségbiztosítási rendszer kialakítása irányában is jelentős lépést tettünk.*

Doktori iskola

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem doktori iskolája az egyetlen az országban, ahol a zene-tudomány széles témakínálatából lehet választani. Kiegyensúlyozottan, viszonylag áttekinthetően működik. Megvannak a kiváló személyi feltételek ahhoz, hogy mind a DLA-, mind a PhD-képzés tartósan és folyamatosan funkcionáljon. A minőségi oktatói, kutatói utánpótlás is biztosított.

Az LFZE Habilitációs Szabályzatának áttekintése kapcsán a bizottság kifogást emel az 1. § (1) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatban, mivel az lehetlenné teszi a magyarországi zeneművészeti felsőoktatás oktatói állományának minőségi fejlesztését:

„A habilitációval az Egyetem elismeri, hogy a habilitált személyt alkalmasnak tartja arra, hogy a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen egyetemi tanári állásra pályázzon, vagy számára az Egyetem Szenátusa egyetemi magántanári címet adományozhasson. Ebből következően a habilitációs eljárás megindítását az Egyetem – a kérelmező általános szakmai alkalmasságának kétségbe vonása nélkül – elsősorban azoknak teszi lehetővé, akiket hosszabb távon is szeretne az Egyetem oktatói között tudni.”

A szabályzat így módon csak az LFZE oktatói számára nyújt lehetőséget a habilitációs eljárás lefolytatására, azaz Magyarországon zenei területen más egyetemek oktatói nem habilitálhatnak. A probléma felvetésekor a doktori iskola vezetője által adott magyarázat – miszerint ez a probléma megoldható úgy, hogy az LFZE doktori iskolájának tagjai bizottságként vesznek részt más egyetemek doktori iskoláiban – téves, mivel, ha az adott egyetemnek a zenei előadóművészet területén nincs doktori iskolája, akkor ezen a területen – a MAB-előírások – szerint nem szervezhet habilitációs eljárást még meghívott bizottsággal sem.

Így a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem monopolhelyzetben van azokkal az egyetemekkel szemben, melyek zeneművészeti képzést is folytatnak. Ez a helyzeti előny jelentős mértékben akadályozza a minősített oktatók megfelelő arányának biztosítását az említett intézményekben.⁷

Humánpolitikai tevékenység

Biztonságos megoldás a túlnyomóan közalkalmazotti státuszokkal ellátott feladatrendszer. Az intézmény megfelelően gazdálkodik doktoraival (PhD, DLA), nem kell különösen aggódnia sem a nemzedékváltás, sem a minősített oktatókkal való ellátás terén. Stábot tart fenn a vezetés, nem „előadásra szervezett” mobil társulatot – a tradíciók árnyékában, Liszt Ferencről eredeztetett „szakmai vérvonalak” alapján.

Az elismerésnek néhány sajátos, belső formája megjelenik az IFT-ben (Mestertanár cím, stb.), de még inkább jellemző a rektorátusnak jó értelemben vett „díj-lobbysta” tevékenysége. A tanulmányi adminisztráció fogadóképző, sőt aktív a hallgatók szabad tanárválasztása tárgyában is. Az LFZE mesterkurzusain világklasszisokkal találkozhatnak a hallgatók.

Az oktatás minősége részben adott az elismert, díjazott művészek (Liszt-, Dohnányi-, Bartók-Pásztory Ditta-, Kossuth-díj, Kiváló és Érdemes Művész) nagy száma miatt. Ugyanakkor ezen oktatók sokrétű művészi elfoglaltsága miatt az oktatási tevékenység folyamatossága sérül. Ennek a hallgatók és a HÖK-vezetők is – bár visszafogottan –, de hangot adtak.

⁷ LFZE: Előbbiekkel kapcsolatban megjegyezzük, hogy a hatályos felsőoktatási törvény 87. § (4) bekezdése az egyetemi tanári kinevezés feltételei közé már nem sorolja a habilitációt. A hivatkozott § (5) bekezdésének utolsó mondata lehetővé teszi e követelmény felsőoktatási intézmény által történő előírását, azonban nem teszi azt kötelezővé. Az egyetemünk habilitációs szabályzatának jelentés által bírált rendelkezése, s az egyetem „monopolhelyzetének” ezzel kapcsolatos emlegetése így egész más szint nyer. Észrevételezzük azt is, hogy a habilitációval kapcsolatos megállapítások a Doktori Iskolával foglalkozó fejezetbe kerültek, holott két különböző eljárásról van szó.)

Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A patinás, értékhordozó mivoltában is nevelőerőt sugárzó épület kihasználtsága maximális, a kollégium eszközrendszerével is elégedettek a hallgatók. Hiányzik a menza és a közösségi tér. E-klub segíti az informatikai kultúra használatát és fejlesztését. Az LFZE könyv-, kotta-, és hangzóanyag tára imponáló, országos viszonylatban is egyedülálló gyűjtemény. Az ellátottság ezen a téren egyértelműen világszínvonalúnak mondható. Az LFZE honlapja igényes, szép kivitelű, ugyanakkor tartalmilag nem igazán naprakész.

A zenei tehetség sajátosságainak tudható be, hogy szignifikánsabban magasabb a hátrányos helyzetű hallgatók aránya más művészeti egyetemekhez képest. Ugyanekkor furcsálljuk, hogy SNI-s hallgatóik alig vannak (a legutóbbi idők „történelme” 2 látásfogyatékosról tud, ők is lemorzsolódtak – bizonyos szempontból infrastrukturális hiányok (Braille-kották) miatt.)

A Tanulmányi Osztály és a Rektori Hivatal elismerten hallgatóbarát, olykor a HK előírásainak szigorjától – szociális vagy más emberi érzékenységtől vezérelve – ők maguk kezdeményeznek eltékoztatást.

Sajátos humánpolitikának tekintjük – minden előnyével és minden hátrányával –, hogy volt – zenei karrierjüket is építő – muzsikusként hallgatók jelennek meg rendre különböző középvezetői, ill. kiszolgálói posztokon.

Belső információs rendszer

Az intézmény gazdasági helyzete – bár az IFT szól erről – nem teszi lehetővé papíralapú periodikák megjelentetését. Marad az IKT, melyhez a hozzáférés alapvetően elfogadható mértékű, a vezetés szerint a hallgatók nem élnek ezen csatornák lehetőségével elég intenzíven, sokszor kell az elektronikus levelet direkt levéllel megerősíteni. Az oktatási folyamatok szabályainak megismerését a vezetők az oktatók körében vélik fejlesztendőnek – az új segítő szervezeti felépítés ezt szolgálná.

Az információcsere és az együttműködés mindennapi intenzitását – mely nélkülözhetetlen – nem szolgálja az intézményvezetés két épületben való működése.

Az intézmény marketingje és arculatépítő tevékenysége méltó rangjához és tradícióihoz, szponzorok segítségével önálló kreatív „unit” fáradozik e kérdések kezelésén.

Hallgatói lét az egyetemen

A látogatás ideje alatt az LB tagjainak lehetőségük volt a hallgatókkal szervezett keretek között beszélgetni, melyek során az alábbi kérdések vetődtek fel:

- a felsőoktatási törvényben szereplő hallgatói jogok teljesülése
- a HÖK szervezeti felépítése és működése
- hallgatói térítések és juttatások
- kollégiumi helyzet
- az oktatás minősége, a diploma értéke a hallgatók szerint
- TDK-lehetőségek, nyilvános szereplések
- hallgatói szolgáltatások
- hallgatói „élet”, szórakozási lehetőségek

A beszélgetések során – a korábban már említetteken kívül – a bizottság problémákat nem tapasztalt, a hallgatók élnek, élhetnek jogaikkal, az egyetem és a HÖK megfelelő feltételeket biztosít számukra. A HÖK felelős részese az érdekegyeztetésnek és érdekképviseletnek.

II. Működés- és minőségértékelés

A szervezeti- és a működési minőségértékelés – A minőségbiztosítás és -fejlesztés értékelése

Minőségbiztosítási tevékenység

A MAB Akkreditációs útmutatót teljesen figyelmen kívül hagyó módon készült – amúgy túlságosan is tömör – *Önértékelés* tételesen kimondja: nincs önálló minőségbiztosítási program az intézményben, ennek sem szervezetei, sem dokumentumai nem lelhetők fel (az egyetlen kísérletszerűen lebonyolított, értékelési és intézkedési következmények nélkül maradt hallgatói véleménykérési procedúrán kívül). A mb. főtitkár 2008. június 20-án nyújtott be előterjesztést a feladat teljesítésére, de ezt követően sem történt intézkedés.

Megjegyezzük, hogy ugyanakkor az Intézményfejlesztési Tervben komoly és felelős előképei találhatóak egy minőségügyi rendszernek. E dokumentum 116-120. oldalain a fejlesztéssel kapcsolatos „monitoring-tevékenység” alapos, korrekt kifejtése, felelősök, nemkülönben indikátorok, sőt értékelési technikák megjelölése arra utal, hogy a menedzsmentnek lenne mire alapoznia. (A „Képzési szerkezet”, Esélyegyenlőség, tehetséggondozás”, „LLL”, „Oktatási szolgáltatások külső érdeklődők számára”, „K+F”, „helyi, regionális kapcsolatok”, „nemzetközi kapcsolatok”, „intézményi menedzsment stratégia”, „minőségfejlesztési program”, „humán stratégia”, „infrastruktúra-fejlesztés” – mind-mind olyan területek, melyek jól értékelhetők, kiindulópontjai lehetnének egy PDCA-ciklusban gondolkodó vezetői tudatosságnak.) Még a SWOT módszere is megjelenik többször e fontos dokumentumban. Hasonló kiindulási alap lehetne a 4 éves bontásban gondolkodó „Fenntartói megállapodás” 1. sz. mellékletébe foglalt Teljesítménycélok struktúrája is.

Folyamatosan érzékeljük a „szolgáltató” egyetem felfogását, a széles értelemben vett kliensközpontú működés érvényesülését. Ez igaz akkor is, ha prognosztizáljuk: lehetnek még szakmai viták, konfliktusok a rendezvény-koncert-projekt felfogás és egy pedagógiai-műhelymunkaközpontú felfogás között, miközben mindkét fejlesztési-képzési stratégia meghatározott kliensi elvárás kielégítését vállalja.

Ezek híján is az intézmény célrendszere, stratégiája világos, elsősorban (lényegében konzisztens együtt gondolkodásban), az intézményvezetés határozottan képviseli mindezt, s ez aktívabb-passzívabb módon támogatottságot élvez mind az oktatói karban, mind a hallgatókban, akik pontosan érzik érdekeltységüket a Liszt Ferenc hatalmas árnyékában zajló működés világszínvonalának és világhírének fenntartásában, hirdetésében, „marketingjében”. Ehhez képest azonban a folyamatok monitorozása és kontrollja esetleges, szórványos, véletlenszerű, vagy spontán – megjegyzendő, hogy mégsem tapasztaltuk a „spontaneitás” apoteózisát, mint más művészeti felsőoktatási intézményekben. S ha van is valamilyen visszajelzés – főleg eseti ügyekben –, a diagnózist követő intézkedések végképp megmaradnak az esetkezelés szintjén. A HÖK partner mind a konfliktuskezelés, mind a szociálisan érzékeny kortárs-gondoskodás tekintetében, hiteles a visszajelzésük arra vonatkozóan is, hogy ők is egyértelmű szövetségesre, partnerre találtak a vezetésben (tanárváltás, számítástechnikai segítségnyújtás elsőévesek beiratkozásakor stb).

Programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A többciklusú képzés magyarországi bevezetésével kapcsolatban máig kiható szakmai viták, sőt ellentétek rögzültek zenei közéletben, ennek megfelelően az LFZE vezető oktatóinak körében is érzékeltük a feloldhatatlannak tűnő, koncepcionális ellentétre utaló véleményeket. Mind a kollégák, mind a hallgatók részéről őszinteséget és nyíltságot tapasztalt a bizottság. Az egyik tanszékvezető így fogalmazott: *„újra kell fogalmazni a LFZE szerepét. Az erősen minőségpárti, sőt elitista képzésen belül is kisebb hallgatói létszámmal kellene dolgozni. Ne legyen evidencia*

az alapképzésből (BA) valamelyik (művész v. tanári) mesterképzésbe (MA) való továbblépés. Jelentős „rostálást” kell végezni az LFZE jó híréhez méltóan. Jó kapcsolatot építeni és fenntartani a vidéki nagyvárosok zeneművészeti képzőhelyeivel, mivel ott is nagy tapasztalat halmozódott fel. Ki kell cserélni tehát a tapasztalatokat.”

Az egyik meghatározó tanszékvezető egyéniség a zenekari projektek túlhangsúlyozását említette, amelyek miatt az egyéni képzés hátrányos helyzetbe kerülhet (órák átszervezése, elmaradása, óracserék biztosítása). Figyelmet érdemel az a felvetés, hogy itt a rendkívüli tehetség különösen gondos, eseti bánásmódot kíván. A megváltozott világ (internet, PC fontossága) csökkentheti a személyes kapcsolat fontosságát. Jelentkezik itt is az általános műveltség hiánya. Aránytalanságok az egyes szakirányok jelentkezési létszáma között előfordulnak (egyes szakirányok esetében többszörös a túljelentkezés, míg mások estében drámaian alacsony, pl: brácsa és gordon).⁸

Az önértékelésben foglaltak a látogatás során igazolódtak, a „bolognai folyamatra” hivatkozó fejlesztések szükségességét legitimálja az egyetem minden jelentősebb csoportja. E lépésekkel látják biztosítva az egyetem versenyképességének megőrzését, és a hallgatók nemzetközi karrierjének lehetőségét (az is igaz, hogy „buzgalmukért” az oktatási kormányzat a két fokozat közti szelekciós veszteség kisebb voltát ígérte).

A programindítások folyamatosak, várakozással tekintenek a folyamatok elé. Mint fentebb jeleztük: két programfejlesztési stratégia – projektszerű, ill. műhelymunkaszerű – ütközése várható, ennek vesztes nélküli kezelésére érdemes felkészülni, egyebek közt hiteles és mindenki által vállalt monitoringgal. (E kettős folyamatnak szerves következménye az óraelmaradások körüli feszültségek jelensége, a kezelésmód kialakulatlansága is.)

Hallgatók és vezetők egybehangzó véleménye, hogy a LFZE-n az értékelési kultúra kerüli a szigorú megoldásokat, a „4,65”-ös átlag mögött az értékeléssel összefüggő konfliktusok elkerülésének szándéka áll. Bölcs beavatkozást kezdeményezett a HÖK, amikor az ösztöndíjmérlegelésnél a differenciáltabban értékelő tanszékeket „jutalmazza”. Persze, az értékelés informális elemei: a versenysikerek, koncertsikerek fontos elemei a hallgatói-művészi teljesítmény visszajelzésének.

---

⁸ LFZE: Nem érthetünk egyet fenti, „egyik meghatározó tanszékvezető egyéniségnek” tulajdonított azon megállapítással, amely szerint a zenekari projektek túlhangsúlyozása hátrányos helyzetbe sodorhatja az egyéni képzést. A zenekari nevelés az „életre nevelés” fontos terepe, hisz a zeneművész élete elsősorban a zenekar.)

III. Ajánlások az Egyetem számára

Szervezeti- és működési javaslatok

Az intézményvezetés figyelmébe ajánljuk a jelentés diagnózis részében azonosított problémák kiküszöbölését. A bizottság megítélése szerint ezen problémák megoldása a működés körülményeit, az intézménynek a művészeti felsőoktatás országos rendszerében való részvételét érzékelhetően javítaná.

Minőségbiztosítási, minőségfejlesztési javaslatok

Készüljön el a jó gyakorlatokat is összegezve és nyerjen legitimitást az intézmény minőségfejlesztési programja.

Összegzés

Az épület felújításának idejére világos stratégiával rendelkezik az intézmény, de meg kell adni a lehetőséget arra, hogy ezt az emberfeletti erőpróbát nagy vérveszteség és színvonal csökkenés nélkül oldhassa meg az intézmény. Tudomásul kell venni, hogy az erők e feladatra koncentrálódnak. A beköltözéssel, újjáavatással egy időben azonban elvárható a dokumentációs, illetve rendszerfejlesztési deficitek pótlása.

Az intézmény által megküldött vázlatos intézkedési terv által megjelölt utolsó határidőt (2010. május 31.) követően a MAB ellenőrzi annak teljesülését és az egyetem észrevételeinek helytállóságát.

Függelék

I. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem képzései

Egyetemi szintű alapképzési szakok (kifutó)
Csembalóművész, tanár
Egyházzene, tanár
Énekművész, tanár
Ének-zenetanár, karvezetés
Fagottművész, tanár
Fuvolaművész, tanár
Gitárművész, tanár
Gordonkaművész, tanár
Gordonművész, tanár
Hárfaművész, tanár
Harsonaművész, tanár
Hegedűművész, tanár
Karmesterképző
Klarinétművész, tanár
Kürtművész, tanár
Mélyhegedűművész, tanár
Oboaművész, tanár
Operaénekes, magánénektanár
Orgonaművész, tanár
Szolfézsztanár
Trombitaművész, tanár
Tubaművész, tanár
Ütőhangszer művész, tanár
Zeneelmélet-tanár
Zeneszerzés, tanár
Zenetudomány, tanár
Zongoraművész, tanár
Zongorakísérő-korrepetitor

Főiskolai alapképzési szakok (kifutó)
Cimbalomtanár, kamaraművész
Egyházzene, tanár (főiskolai)
Fagott-tanár, kamaraművész
Fuvolatanár, kamaraművész
Gitártanár, kamaraművész
Gordonkatanár, kamaraművész
Gordontanár, kamaraművész
Hárfatanár, kamaraművész
Harsonatanár, kamaraművész
Harsonatanár, kamaraművész
Hegedűtanár, kamaraművész
Jazz-basszusgítár előadóművész, tanár
Jazz-bőgő előadóművész, tanár
Jazz-dob előadóművész, tanár
Jazz-gítár előadóművész, tanár
Jazz-harsona előadóművész, tanár
Jazz-szaxofon előadóművész, tanár
Jazz-trombita előadóművész, tanár
Jazz-zongora előadóművész, tanár
Jazz-ének előadóművész, tanár
Jazz-zeneszerzés és -hangszerelés, jazzelmélet tanár
Klarinéttanár, kamaraművész
Kürttanár, kamaraművész
Magánénektanár, ének kamaraművész
Mélyhegedűtanár, kamaraművész
Oboatanár, kamaraművész
Trombitatanár, kamaraművész
Tubatanár, kamaraművész
Ütőhangszertanár, kamaraművész
Zeneelmélet - szolfézsztanár, karvezető
Zongoratanár, kamaraművész

Alapképzési szakok (BA) (2007-2008-tól kezdődően)	
alkotóművészet és muzikológia	- jazz-zeneszerzés szakirány
	- muzikológia szakirány
	- zeneelmélet szakirány
	- zeneismeret szakirány
	- zeneszerzés szakirány
előadóművészet	- egyházzene kórusvezetés szakirány
	- egyházzene orgona szakirány
	- jazz basszusgítár szakirány
	- jazz bőgő szakirány
	- jazz dob szakirány
	- jazz gítár szakirány
	- jazz harsona szakirány
	- jazz szaxofon szakirány
	- jazz trombita szakirány
	- jazz zongora szakirány
	- jazz-ének szakirány
	- klasszikus csembaló szakirány
	- klasszikus cimbalom szakirány
	- klasszikus ének szakirány
előadóművészet-klasszikus fagott szakirány	

Alapképzési szakok (BA) (2007-2008-tól kezdődően)	
	- klasszikus fuvola szakirány
	- klasszikus gitár szakirány
	- klasszikus gordon szakirány
	- klasszikus gordonka szakirány
	- klasszikus harmonika szakirány
	- klasszikus harsona szakirány
	- klasszikus hegedű szakirány
	- klasszikus klarinét szakirány
	- klasszikus kürt szakirány
	- klasszikus mélyhegedű szakirány
	- klasszikus oboa szakirány
	- klasszikus orgona szakirány
	- klasszikus trombita szakirány
	- klasszikus tuba szakirány
	- klasszikus ütőhangszer szakirány
	- klasszikus zongora szakirány
	- népi cimbalom szakirány
	- népi ének szakirány
	- népi fúvós szakirány
	- népi pengetős szakirány
	- népi vonós szakirány
	- zenekar és kórusvezető szakirány

Mesterképzési szakok (MA) (2007-2008-tól kezdődően)	
klasszikus énekművész	- operaének-művész szakirány
	- oratórium- és dalének-művész szakirány
klasszikus hangszerművész -	klasszikus fagottművész szakirány
	- klasszikus fuvolaművész szakirány
	- klasszikus gitárművész szakirány
	- klasszikus gordonkaművész szakirány
	- klasszikus gordonművész szakirány
	- klasszikus hárfaművész szakirány
	- klasszikus harsonaművész szakirány
	- klasszikus hegedűművész szakirány
	- klasszikus klarinétművész szakirány
	- klasszikus kürtművész szakirány
	- klasszikus mélyhegedűművész szakirány
	- klasszikus orgonaművész szakirány
	- klasszikus trombitaművész szakirány
	- klasszikus zongoraművész szakirány
	- zongorakísérő-korrepetitor szakirány
kóruskarnagy	
muzikológus	
egyházzene-művész	- egyházzene kórusvezetés szakirány
	- egyházzene orgonaművész szakirány
Kodály zenepedagógia	

II. Az LB tagjai

Elnök:

Gaál Zoltán a kémiai tud. kandidátusa, habil. (közgazdaságtud.) egyetemi tanár PE

Tagok:

Colin Foster szobrászművész, PTE MK dékán, DLA habil., tszv. egyetemi tanár

Kerek Ferenc zongoraművész, SzTE ZK dékán, DLA tanszékvezető egyetemi tanár

Trencsényi László ELTE PPKE, PhD habil., egyetemi docens

Solti Péter jogász, igazgatási szakértő, a BKF főtitkára

HÖÖK képviselő:

Körösparti Péter néprajz-pedagógia, pénzügy-számvitel szakos hallgató, DE

A látogatás időpontja: 2009. május 13. – május 14.